

ƏSRİN İMAMI, YAXUD AY İŞIĞINDA MƏKTUB

Rövşən NOVRUZOĞLU

(Əvvəlki ötən saylarımızda)

Bu zaman Müqəddəs Ata Pavelin dizləri бүküldü. Hökümə xanımın qarşısında ikiqat oldu. Və sonra var gücü ilə üzünü qapıya tutdu: Yeqor... Allahın lənətinə gələsən, səni... Yeqor - Müqəddəs Ata - dedi, tez bu əziz qonaqları yerbayer et. Mənim evimə apar, tez elə...

Müqəddəs Ata Pavelin evi kilsə həyatının ayağında idi.
- Bizi xilas etdiyiniz üçün, Allah əvəzini versin. Arxamızca göndərdiyin adamlar da ədəb-ərkan sahibidirlər. Sağ olsunlar Hökümə xanım dedi.

- Mən sizin arxanızca heç kəsi göndərməmişəm, xanım Hökümə - Müqəddəs Ata dedi. Mən heç bilmirdim Siz hardasız.
- Onda bu necə olur? - Əs-Səlat söhbətə qoşuldu.

- Allah bilən məsləhətədi - Müqəddəs Ata pıçıldadı.

- Yeqor - Müqəddəs Atanın səsi yenidən eşidildi... Yeqor, kilsəyə gələnlər məni soruşsalar denən Müqəddəs Ata Pavel ölüb... gecəikən ölüb... - ağıladı.

- Axı, baş verib, Müqəddəs Ata? - Yeqorun rəngi də dəyişdi, səsi də.

Onda balaca kilsə damına sügnmüş Hökümə xanım, Əs-Səlat xanım Nərgiz və Mariya qaranlıqdan işıqlığa çıxırdılar. Bunlara - Müqəddəs Ata dedi, təkə-paltarlar verin. Acdılar, yol çəkiliblər. Süfrələri düzəldin - əlavə elədi, özü isə xanım Hökümənin qarşısında yenidən diz çöküb, ayağa qalxmadı.

- Müqəddəs Ata - xanım Hökümənin səsinə eşitdi - Allah Sizdən yer və göy qəder razı olur, inşallah.

- Siz İmam Əliyev-Nəğinin bacısı Hökümə xanımınız - Müqəddəs Ata dedi.

- Bəli, Müqəddəs Ata, mən İmamın bacısıyam, - xanım Hökümə dedi.

- Tanıyıram, xanım Hökümə. Hamınızı tanıyıram - Müqəddəs Ata Pavel dedi. Həzrət Adrian hər şeyi mənə danışdı, O bildirdi Siz bura gələcəksiz. Amma hardan, bu sür olaraq qalır. Sizin qardaşınız mənim anamın gözlərini açıb. Görməyən gözlərinə işiq verib.

Lap az keçdi. Yeqor başqa iki qadınla göründü. Müqəddəs Ata Pavel dedi: - Durun. keçin içəri. Süfrəyindən çörək kəsin - dedi.

- Allah var ələsin - xanım Hökümə pıçıldadı.

- Siz istirahət edin - Müqəddəs Ata Pavel dedi. Mənim - əlavə elədi. Əs-Səlat məktubun var. Ona Müqəddəs Vətkanın başçısı Adrian həzrətlərindən ona məktub var. O, bildirdi və danışmışdı ki, İmamın əhli-əyalı bura gələcək. Əs-Səlat yazılmış məktubun dənəicə gətirdi və bir azdan qızıq bir rəngli zərflə gətirdi. Zərflə açılmadan xanım Höküməyə verildi. Xanım Hökümə ağzi bağlı zərflə Əs-Səlatla verdi. Onun qolları hələ də ağırdan çat verirdi. Məktubu ehmalca açdı. Həzrət Adrianın xəttini tanıdı. O, yazırdı: "...Əziz süvarim Əs-Səlat. Sən bu məktubun açanda bil ki, Allahın hökmlərindən birinə imza atdın... Sən. Vətkamın gələcək din başçılardan

biri olaraq tarixdə... dünyanın Xristian tarixində qalacaqsan. Dünyanın gələcək Papasına Allahın salamları olsun. İmam Mehdi arxanda dayansın, Əs-Səlat..."

Xanım Hökümə gördü ki, Əs-Səlatın gözləri yaşardı, dolub, boşaldı. O kənara çəkilib, əyləşdi. Sənin - Müqəddəs Ata Pavel dedi, - Allah sənin İmam əhli-əyalına xidmətlərinə görə qismətini və payını verdi, Əs-Səlat...

Yeqorun kilsəyə gətirdiyi xəbər isə, Müqəddəs Ata Paveli çaşırdı. Onun sorv ağacı tək hündür boyu бүkülüb, yumağa döndü. "Onda hava hələ açılmamışdı, göy üzü də tutulmuşdu. Yene yağış yağa bilirdi. Kilsənin heyatində təkamül-seyrək adamlar görünürdü. Onlar kiçik ibadətdən sonra, həyat-bacanı gözib-dolaşır. İsa Peyğəmbərin nişanələrini görməkdən ötrü, dörd bir yana boylanırdılar. Çünki Bəndər Ənzəli sahil zolağı boyunca yayılmışdı ki, İsa Peyğəmbər göylərdən qopub, yerə enmiş, kilsənin həyat-bacasını gözümüşdi, özündan nişanələr qoymuşdu..."

- Xilafətün əsgerləri kilsəyə hücum edəcək - Müqəddəs Ata dedi. Onlar kilsəni uçuracaqlar - əlavə elədi. Sonra yene lap astadan pıçıldadı: - Allah məni heç vaxt darda qoymaz. Həzrət Mehdi köməyimə yetişsin - üzünü göylərə tutdu.

- Hər şey yaxşı olacaq, inşallah - Hökümə xanım dedi. Həzrət Mehdi bizim həmişə yardımıqımızdı, nəzərləri həmişə üstümüzdedir. Kimsə Allah evinə basqın edib, onu dağıda bilməz. Allah böyükdür. Amma gecədən xeyli keçmiş "Rəst ətrafında Bədr kilsəsi" kimi tanınan ərazidə qədimdən salınmış və dilə-dilə "Pavelin kilsəsi" kimi düşünülən kilsə hər tərəfdən dövrəyə alındı. Kilsəyə çıxış və girişlər, hətta tam məxfi qazılmış zirzəmi yolları və keçidləri mühəsirəyə alındı. Bundan sonra o, kilsənin qapısı ağızda əyləşib, küreyini divara söykədi. Gözlərini yumub, bir anlığa dayandı. Bayırdaki səsi-küyü həyatə dolmuşdu. Sonra həyatə müqəddəs Atanın əyləşdiyi qapının dibinə alovlanmış lopalar atıldılar. Həyatə düşən alovdan Hökümə xanım hövəlgə ayağa qalxdı. Yuxusu hara dağılıb, heç özü də bilmədi. Amma onu gördü ki, Müqəddəs Ata key kimi horəkətsiz dayanıb. Onun ardınca Əs-Səlat dikəldi. Amma hamıdan birinci xanım Nərgiz oyanmışdı, onun da ardınca Mariya xanım...

Müqəddəs Ata Pavel əlini havaya qaldırdı. "Sakit olun" - pıçıldadı.

- Bu lənətə gəlmişlər bizi qıracaq, Müqəddəs Ata - Hökümə xanım dedi. Bizim gelişimizdən kim xəbər tutdu, belə?.. - sual verdi. Amma cavab gözləmədi. Əs-Səlatın səsinə eşitdi. Bizi satıblar, bibi - dedi.

- Yeqor... Lənətə gələsən səni, Yeqor! - Müqəddəs Ata qışqırdı. Kilsənin lənətinə gələsən, Allahın lənətinə gələsən səni. Yeqor - dedi. Həmin vaxtsa kilsədə xidmətçi işləyən Yeqor xilafət qoşunu üçün kilsənin həyat qapılarını açmaqda onlara yardımçı olurdu. Qapılar isə açılmaq bilmirdi. Adətən asan yolla açılan kilsə qapıları bu gün açılmaq bilmədi, açılmadı. Ağır demir darvazaları heç kim yerindən tərpədə bilmədi. Sonra kilsə darvazalarını aşırmaq üçün atlara ağıladılar. Amma atlar tərpənmədi. Döyücləndilər, qırmançıldılar... ancaq tərpənmədilər. Müqəddəs Ata Pavel balaca pəncərədən baxanda xidmətçisini kilsə darvazası ilə əlləşmə görüdü. Nəyin bahasına olursa-olsun sübh azanmadək qapıları açmaq lazım idi, xilafətün əsgerlərini həyatə buraxmaq lazım idi... Amma darvazaları o qədər çəki, dartırdılar ki, hamısı yerindən laxlayırdı. Xanım Nərgiz sifətini hələ də Hökümə xanımın qara yayılmış altunda gizləyirdi. O, danışırdı. Qorxudulmuş, qanadları qırılmış quş balası kimi başını Hökümə bibinin sinəsinə sıxıb, gizlənmüşdü.

Müqəddəs Ata Pavel böyük Şamdanların arasında saxladığı kamana əl yetirdi. Açıq, şüəsi sinmiş pəncərəyə yaxın gəldi. Oxu kamana qoydu. Yayğı dərtilib, dayandı. Xidmətçisi Yeqoru nişan aldı. Və

(dini-tarixi araşdırma)

birdən çəkilmis yayı buraxdı. Yayından çıxan ox seçilmiş hədəfinə doğru - Yeqora doğru istiqamət götürdü. Kilsə ətrafında səsləri səssə qarışdıran bir səs azaldı. O səs Yeqorun səsi idi. Amma qorxu hələ çəkilib getməmişdi. Xilafət əsgerləri içəri soxulmaq üçün yeri-göyü dağıdırdılar. Artıq kilsənin sındırılmış pəncərələrindən içəri alova bürünmüş lopalar atıldı... Xanım Hökümə onda gördü ki, xanım Nərgiz başını onun sinəsinə götürdü. "Qorxma qızım, qorxma" dedi. Allah bizi darda qoymaz - əlavə elədi. Xanım Nərgiz danışmaq istədi, danışa bilmədi. Söz demək istədi, bacarmadı. "Nə olub qızım... Mənim balam, danış..." - Hökümə xanım təlaşa büründü. "Allah - özü-özünə pıçıldadı: - bu qıza nə gəldi? - dedi. Amma hələ də hər şey ona qaranlıq idi. Əllərini qaldırıb, "Allah" - dedi, bu əmanətədi. ona bir xəbər toxunmasın, ölərəm" - pıçıldadı. Xanım Nərgiz isə hələ də danışa bilmirdi. Onu belə görəndə Hökümə xanım çapşaq qaldı. Ürəyimə min cür fikir gəldi və həmin fikirlərdən birinin üstündə dayandı, ürəyi sanki yerindən qopdu. Xanım Nərgizin dili tutulmuşdu... o danışa bilmirdi. Kilsəyə edilən gecə basqınlarından qorxmışdu.

Müqəddəs Ata Pavel Müqəddəs Məryəm qızından tökülmüş heykəli qarşısında dayanıb, dua edir, yalvarılırdı.

Ənzəli İmanı tərəfdən eşitdiyi Azan səsinə sonra göyü bir bulud bürüdü. Sonra bu qara bulud kilsəyə tərəf süründü. Onu da gördü ki, bu buludların üstündə dünyanın bir topa quşu kilsənin ağır zənglərinin ipinə qondular. Azan qurtaranədək quşlar kilsə zənglərinin ağır ipininin üstündən əl götürmədilər... Bu ağıla gəlməyən böyük möcüzələrdən biri idi. Quşlar həyəcanlı kilsə Zənglərinə çalındılar. Xilafət əsgerləri kilsə zənglərinə qorxurdular. Bu həyəcan səsi idi. Və bu həyəcan səsi sahil boyu bütün evləri, kəndləri silkələyib, oyadı, kilsəyə çağırırdı. İnsan axınları qarşısında tab gətirə bilməyəcəklərini dərk edib, anlayan xilafət əsgerləri tələm-tələsik yır-yığış edib, atılınırdı. Amma Müqəddəs Ata Pavel bunu da görürdü ki, kilsə zənglərinin ipini çəkən quşlar, adi quşlar deyildi. Onu da gördü ki, həmişə quşlardan bir qismi ip-lərində arasında sıxılıb qalır və sönmüş ulduz kimi yerə düşürdü...

Sübh təzədən Müqəddəs Ata Pavel kilsənin həyatə açılan qapılarına açar saldı. Gördü ki, kilsənin ətrafında kimisi çəkiyə, kimisi yaba ilə, kimisi də oxu ilə, kamana ilə gəlmişdi. Müqəddəs Ata onların qabağına ağılaya-ağılaya çıxdı. Başına döyüldü, ağılaya-ağılaya "Deniz adamlarının" (Müqəddəs Ata dəniz qırağında yaşayan adamlara belə deyirdi) ayaqlarına düşdü. Kənd adamları hələ də təəccüb içində idilər.

- Nə baş verib, Müqəddəs Ata - əylilib onu qaldırdılar.

- Siz yetişməyəsiniz...

Müqəddəs Ata Pavelin sinəsinə elə bil od parçası düşdü. Sözü yarıncıq qaldı.

- Müqəddəs Ata - adamların cərgəsindən yaşlı birisi irəli çıxdı. Biz məscid əhli olsaq da, sən və bu kilsə bizim arxamız olub, sözümlə, dayağımız, pənahımız olub... Kilsəni bürüyən bu od-alov hardandı?

- Xilafət qoşunu kilsəyə basqın etdilər. Həyat-bacanı, bağca-bağı yandırdı, tökdülər. - Axı nə üçün? Nə istəyirdilər?.. yene sual verdilər.

Araya sakitlik çökdü. Hamı cavab gözləyirdi.

Müqəddəs Ata ehtiyat edirdi. Həm qorxurdu, həm də suallara cavab axtarırdı.

- Bos kilsənin zənglərini kim çalırdı? Bu ağır ipləri siz çəkirdiz?

- Yox... Mənim gücüm çatmazdı - Müqəddəs Ata dedi. Kilsə zənglərini quşlar çalırdılar...

- Müqəddəs Ata... hansı quş? Nə quş? - camaat heyətlənmişdi.

Kilsənin balaca qapısı öz-özünə açıldı. Qapının ağızda nur parçaları göründü. Kilsədən çölə nur tökülürdü.

- Aman Allah...

- Qorxmayın - Müqəddəs Ata dedi. Qapıdan çölə çıxan adamları nişan verdi - bu adamlar İmam Əliyev-Nəğinin, İmam Həsən Əsgərinin və nəhayət Həzrət Mehdiyin əhli-əyallarıdır.

Bundan sonra hamı əhli-əyalın qarşısında ikiqat olub, dayandı, səcdə etdi-
lor.

Xilafət qoşunları Samiradan bu müqəddəsliyə məhv etmək üçün arxalarına qoşun saldılar. Hamısı yaralıdı. Bədənlərində, sinələrində qılınç yaraları hələ soyumayıb, sağalmayıb. Yolda quldurlar basqın etdilər... soyub, taladılar... Axırda Allahın hökmü ilə kilsəyə gəlib, bura süğündülər, bizə pənah götürdülər.

- Allah səne ömür versin, müqəddəs Ata - adamların cərgəsindən yene kimsə diləndi. Sən bu işinlə hamımız üçün Cənnətdə yer aldın. Allah səni sevindirsin.

- Amma mənim xidmətçim Yeqor bu əhli-əyalı, imam övladlarını xilafət qoşunlarına satdı. Kül olsun mənim başıma - ağıladı. Vay olsun sənə, Pavel, vay olsun.

- Müqəddəs Ata, siz elə deməyiniz - xanım Hökümənin səsi eşidildi. Onda Müqəddəs Ata Pavel adamların arasından çıxıb, həyat qapısına tərəf yeridi. Ölən və yaralı əsgerlərin arasında xidmətçisi Yeqoru tapdı. Onu götürün - dedi. Meydanın tən ortasına çəkdilər. Və birdən o qışqırdı:

- Mənə - dedi, icazə verin bunu yandıraq - Mən - əlavə elədi. "Yeqorun meyitini yandırmaq istəyirəm" - deyəndə hamı biri-birinə baxdı. Mən bunu yandırmalıyam - o, hiddətini bu dəfə gizlədə bilmədi. Yeqor Müqəddəs Ata dedi - bütün İslam aləminə, Peyğəmbər nəslinə xəyanət elədi. O, bizim müqəddəs kilsəmizi satdı. O, bizim kilsəni zülmə, zülmkara satdı. O zülmkarlara ki, onlar İmam Əliyev-Nəğini, onun oğlu İmam Həsən Əsgərinə zərərliyə, qəsəd etdilər, öldürdülər. İndi də dünyanın qeyb olmuş İmamını Həzrət Mehdiyi, onun əhli-əyalını axtarırlar.

Baxın - Müqəddəs Ata xanım Nərgizi nişan verdi. - Bu xanım İmam Həzrət Mehdiyin xanımadır. Bədəni qılınç yarasından parça-parçadır. Bu xanım isə, Həzrət Mehdiyin bibisi xanım Hökümədir... İmam Əliyev-Nəğinin bacısıdır. Anamız, bacımızdır... Möcüzəli qadındır.

Əs-Səlat isə - Əs-Səlatı nişan verdi. Vətkam əminsidir. Ora qayıdacaq. Onun da Allah tərəfindən tapşırığı var. Mariya... gözəl balamız da İsa Peyğəmbərin ocağındadır.

- Bos biz nə iş görək İmamın əhli-Əyalı üçün...

- Siz böyük iş gördünüz - Müqəddəs Ata dedi. Gəlməyəcəyiniz buralar vıran qalmışdı - Müqəddəs Ata dedi. İndi Siz. Mənə kömək edin, kilsənin günahını yuyun. Mənə ocaq düzəltməkdə yardımçı olun - əlavə elədi.

...Axsama az qalmış ocaq quruldu. Onda Müqəddəs Ata Pavel bir dəstə adamları İmamın əhli-əyalını Bəndər Ənzəliyə yola saldı. Amma yene narahat idi. Mən - dedi, xanım Hökümə, Siz mənzil başına çatanaqədər nəgərən qalacağam. Amma yene arxayınam. Çünki Allah sizinlədir. Mən siz çatanaqədər İsa Peyğəmbərin ruhuna dua edəcəm ki siz xətər döyməsin. Mən şükür Allaha ki, kilsə sizin kimi əhli-əyalın yanında üzə qara qalmadı. Lənət olsun Yeqora ki, məni başışağı elədi...

- Siz böyük iş gördünüz - Müqəddəs Ata dedi. Gəlməyəcəyiniz buralar vıran qalmışdı - Müqəddəs Ata dedi. İndi Siz. Mənə kömək edin, kilsənin günahını yuyun. Mənə ocaq düzəltməkdə yardımçı olun - əlavə elədi.

...Axsama az qalmış ocaq quruldu. Onda Müqəddəs Ata Pavel bir dəstə adamları İmamın əhli-əyalını Bəndər Ənzəliyə yola saldı. Amma yene narahat idi. Mən - dedi, xanım Hökümə, Siz mənzil başına çatanaqədər nəgərən qalacağam. Amma yene arxayınam. Çünki Allah sizinlədir. Mən siz çatanaqədər İsa Peyğəmbərin ruhuna dua edəcəm ki siz xətər döyməsin. Mən şükür Allaha ki, kilsə sizin kimi əhli-əyalın yanında üzə qara qalmadı. Lənət olsun Yeqora ki, məni başışağı elədi...

- Siz böyük iş gördünüz - Müqəddəs Ata dedi. Gəlməyəcəyiniz buralar vıran qalmışdı - Müqəddəs Ata dedi. İndi Siz. Mənə kömək edin, kilsənin günahını yuyun. Mənə ocaq düzəltməkdə yardımçı olun - əlavə elədi.

...Axsama az qalmış ocaq quruldu. Onda Müqəddəs Ata Pavel bir dəstə adamları İmamın əhli-əyalını Bəndər Ənzəliyə yola saldı. Amma yene narahat idi. Mən - dedi, xanım Hökümə, Siz mənzil başına çatanaqədər nəgərən qalacağam. Amma yene arxayınam. Çünki Allah sizinlədir. Mən siz çatanaqədər İsa Peyğəmbərin ruhuna dua edəcəm ki siz xətər döyməsin. Mən şükür Allaha ki, kilsə sizin kimi əhli-əyalın yanında üzə qara qalmadı. Lənət olsun Yeqora ki, məni başışağı elədi...

- Siz böyük iş gördünüz - Müqəddəs Ata dedi. Gəlməyəcəyiniz buralar vıran qalmışdı - Müqəddəs Ata dedi. İndi Siz. Mənə kömək edin, kilsənin günahını yuyun. Mənə ocaq düzəltməkdə yardımçı olun - əlavə elədi.

...Axsama az qalmış ocaq quruldu. Onda Müqəddəs Ata Pavel bir dəstə adamları İmamın əhli-əyalını Bəndər Ənzəliyə yola saldı. Amma yene narahat idi. Mən - dedi, xanım Hökümə, Siz mənzil başına çatanaqədər nəgərən qalacağam. Amma yene arxayınam. Çünki Allah sizinlədir. Mən siz çatanaqədər İsa Peyğəmbərin ruhuna dua edəcəm ki siz xətər döyməsin. Mən şükür Allaha ki, kilsə sizin kimi əhli-əyalın yanında üzə qara qalmadı. Lənət olsun Yeqora ki, məni başışağı elədi...

- Siz böyük iş gördünüz - Müqəddəs Ata dedi. Gəlməyəcəyiniz buralar vıran qalmışdı - Müqəddəs Ata dedi. İndi Siz. Mənə kömək edin, kilsənin günahını yuyun. Mənə ocaq düzəltməkdə yardımçı olun - əlavə elədi.

(Davamı 14-cü səhifədə)

ƏSRİN İMAMI, YAXUD AY İŞIĞINDA MƏKTUB

(Əvvəli 12-ci səhifədə)

Əs-Səlat hələ də ağrıyı qolunu güclə qaldırdı. Əlini Müqəddəs Atanın çiyinə qoydu. Siz öz tarixinizdə yeni bir tarix yaratdınız Müqəddəs Ata - dedi və gözünü bir azdan alovə bürünəcək və tüstüsü orşo dayanacaq Yeqor üçün qurulmuş ocaqdan çəkmədi Əs-Səlat, - Müqəddəs Atanın sösi onu fikrindən elədi - götür bu qızıl xaçları - dedi, hərəni birini asın boynunuzdan. Mənzil başına çatanda çıxarib, kilsəyə hədiyyə edersiz - əlavə elədi. Əs-Səlat üstündə qotazlı, balaca zəncirləri olan qızıl xaçları götürüb, payladı. Bu xaçlar - Müqəddəs Ata dedi, sizə mənzil başınadək təhlükədən xilas edəcək...

Onlar kilsədən və Müqəddəs Atadan ayrılıb, yola çıxdılar. Bəndər Ənzəliyə çatanda "İmam Qədəm" körpüsündə dayanırdılar. Onda hamısının boynundan Qızıl bir xaç asılmışdı. Körpüdə qarılıb kilsəyə tərəf boylanırdılar. Gördülər ki, kilsə xidmətçisi Yeqor üçün qurulmuş ocaqdan qatı bir tüstü çıxır...

Bəndər Ənzəlidən Bakı limanına doğru ərazilər Xilafət qoşunları tərəfindən mühasirədə idi. Sahil evlərində qoyulan güdükcülərin sayı isə bilinmirdi. Abırsız və həyasız güdükcü əsgərlərin özbaşına işləri camaatı zinhara götürmüşdü. Hamı İmamın əhli-əyalına axtarırdı. Amma tapılmırdı və yaxud gördüm deyən olmurdu. Amma xanım Hökümə ətrafında nə baş verdiyini görürdü və hər dəfə qoşun başlarının dilindən, İmam Həsən Əsgərinin və oğlu İmam Mehdimin adlarını eşidirdi. Rəştin Şimalına çatanda əsgərlər onları təzədən dövrəyə aldılar. "Qızılca körpüsü"nə çıxartdılar. Xəlifə Mötəminin canişinlərindən biri olan Əmir Abdulla ibn Məşi atdan düşüb, yaxın gəldi. Onların gözələrinin içinə baxmaq istədi. Lakin mümkün olmadı. Qızıl xaç körpünün üstünə düşən işığın altında bərq vurdu.

Xilafət sərkərdəsi Abdullah ibn Məşi bir az da yaxın gəldi. Əs-Səlatın boynuna bənd etdiyi qızıl xaça diqqətə baxdı. Kimsən sən? - soruşdu. Əs-Səlat zorla da olsa gülümsəməyə çalışdı. Sızdınəm ya Əmr-piçildadı. Sarsaqlama - əmr dedi. Mən Peyğəmbər nəslindənəm. - Əmr atdan endi, yaxına gəldi. Əs-Səlat da ona yaxın durdu. Mən - dedi. İsa Peyğəmbərin nəslindənəm. Onunla qan qohumuyam.

Xilafət sərkərdəsi lap astadan piçildadı. - Sən çox zəkahlı adama oxşayırsan. Hər iki Peyğəmbərə hörmət və ehtiramımız var - dedi.

Sərkərdə Abdulla ibn Məşi deyirdi. Onun əlində xaç şəkilli çapığı var idi. Yanaqlarını isə açıq-aydın dişləmişdilər. Diş yerləri aydın görünürdü. Gal-dedi, sən o xaçı bağışla mənə. Soruşan olsa deyim ki, İsa Peyğəmbərin nəvəsindən yadigar-dır. Əs-Səlat nə düşündü, dərhal razılaşdı. Mənim - dedi, əhli-əyalıma yol açın limana girsən - əlavə elədi. Bu asan məsələdir - sərkərdə piçildadı. İbn Müseyib üzünü bir az aralıda dayanmış əsgərə tutdu:

- Buyur, ya əmr, - dedi.

- Sən bu İsa peyğəmbərin əhli-əyalının getmələri üçün yolları açın. Peyğəmbər nəvələrinə limanın qapısını bağlamaq ötürün. Tapşır onlara qulluq etsinlər.

- Baş üstə, ya əmr.

- Ya Əmr - Əs-Səlat bu arada bir-iki addım irəli atdı. Sən bu hədiyyəni qəbul et - boynundakı xaç nişanını çıxarıb, Əmr Abdulla ibn Məşinin qarşısına dayandı: Mən - dedi, babamın yadigarı olan bu qızıl xaçı halal edirəm sənə, ya Əmr. Allah Sizi qorusun - hamısı tələm-tələsik yırıyığı edib, yola çıxdılar. Amma sərkərdə Abdulla ibn Məşi əsgərlərin içərisindən yenidən İbn Müseyibi səslədi. İbn Müseyib - dedi, ürəyimə damdı ki, onlar moni aldadıblar. Onları toqib et. Mən onları yaxşı tanıya bilmədim - əlavə elədi. İçimdə bir şübhə var. - İbn Müseyibi - dedi.

İbn Müseyib istədi Əs-Səlatın arxasınca gətsin, getmədi. Ənzəli limanında bir pıncı xəbər götürüb, yaydı ki, Samirrada İmam Həsən Əsgərinin hökmdar qadın Hüsüyyə Camal tərəfindən zəhərlənərək

öldürüldü. Əslində, bu xilafətin başçısı Mötəmidinin planı idi. O isə artıq bu planın arxasından qaçmışdı. Və hər yərə car çəkməmişdi ki, İmam Həsən Əsgəri öxləşmiş bir qadının fitnəsilə zəhərlənərək dünyasını dəyişib.

Samirrada Hüsüyyə Camalın axtarışına çıxmışdılar. Xəlifə hətta Hüsüyyəyə Camalın tutub gətirənə 500 qızıl iyirmibəşlik, ölüsünü götürənə isə 500 qızıl onluq ayırmışdı. Amma bütün bunlarla yanaşı özünü günahkar bilmirdi. Hökmdar xanım Hüsüyyəyə Camalın ittihamı edir, onu Samirranın öxləşmiş qadını kimi tanıtmaya cəhd edirdi.

Samirra vilayəti İmam Həsən Əsgərinin dəfninə hazırlıqda. Fərat və Dəclə çayları da coşmuşdu. İmam Həsən Əsgərinin şəhid olması ilə bağlı xəbərlər artıq müsəlman ölkələrində geniş yer almışdı. Abbasilər xilafəti bütün bunlardan sonra dağılıb, məhv olunmaqda idi. Hakimiyyətin dirəkləri laxlayırdı. Saraydakı çəkişmələr, xəzinənin talan edilməsi... Abbasilər Xilafəti batırırdı.

İmamın şəhid olması Xəlifə Mötəmidi çəşdirmişdi. O, həm də adamların bərdən-birə qalacağını, ona və onun hakimiyyətinə qarşı duracağını, ciddi və gərgin bir qarşıdurmanın baş verəcəyini ehtimal edirdi. Nəticədə Xəlifə Mötəmi Bağdaddan Kufəyə köçdü və bir müddət orada qalacağını elan etdi. Xəlifə bunu da dedi ki, o, Kufədə o vaxt qayda bilir ki, **İmam Həsən Əsgərinin ölümü ilə bağlı günahı olanlar həbs olunsunlar**. Amma **İmamın ölümünü Samirrada həyata keçirən Xəlifənin özü idi**. O biri tərəfdən Xəlifə Kufəyə gətməyə, İmam Həsən Əsgərinin qayınatası, Kufədə böyük bir nəslin başçısı olan Şeyx Bədr ibn Qəməriyəli görmək və ona başsağlığı vermək idi. Bu gəliş hardasa münasibətləri bir az yoluna qoysa da, İmamın ölümü ilə bağlı Şeyx Bədr ibn Qəmərinin verdiyi iradələrin bir qismi hələ də cavabsız qalırdı. Yuxularında görürdü ki, Onun qızı - İmam Həsən Əsgərinin həyat yoldaşı xanım Nərgiz sübhədək ağlayır, nicat yolunu arayırdı. Şeyx Bədr ibn Qəməri həm də qızına söz vermişdi ki, İmamın qatili mütləq tapıb, adamların qəcəğini atacaq, Samirrada onu dara çəkmək üçün dar ağacı quracaq.

Əslində, Xəlifə Samirradan qorxurdu. Vilayətin pozulmuş nizam-intizamı, bir neçə yərə parçalanması onu çəşdirmişdi. Kufəyə gəlişinin səbəblərindən də biri bu idi ki, o, burada minbərə qalxını məşhur Cümə Namazını qılın və camaatı cətdirsən ki, İmam Həsən Əsgəriyə bağlı baş verən hadisədən onun xəbəri yoxdur. Bu böyük düşmənlərdən və bu düşmənlilik bir başa Xilafətə qarşı tuşlanıb. Ona isə heç kəs inanmırdı. Cümə namazına Şeyx Bədr ibn Qəməri və onun tayfasından heç kəs gəlməmişdi... həm də İmam Həsən Əsgərinin şəhid olması məqamında Samirra məscidinin divarları çat vermiş, bir hissəsi uçub, tökülmüşdü.

Xəlifə bunu gözəlirə gördü. Hətta onu da gördü ki, nəhəng Fərat çayı çaşdı, ondan bir qol ayrılıraq Kufənin tən ortasına istiqamət götürərək, ətrafdakı evləri, bağ-bağatı ağzına alıb, keçir, oradan da üzü Nəcəfi-Əsrəfə doğru istiqamət alıb, gedir... Camaat Kufəni bərdən-birə bürünən aqlıq, səfalət və taun xəstəliyinin artmasından gileyli idilər və baş verən bu hadisələrin də körüyündə İmam Həsən Əsgərinin öldürülməsi dayanırdı. Məscidə gələnlərin bir qismi həmçinin Kufəni bürünən saysız-hesabsız qətlərdən narahat idilər.

- Bu minbər Həzrəti Əlinin qalxdığı minbərdir - Xəlifənin ilk cümləsi ətrafa sanki su çilədi, odu-alovu azca da olsa söndürdü. - Mən Xəlifə davam etdi, qoy-maram İmam Əlinin minbəri olan bir diyarda zülmələr, fəşəllik, kafirlik... artmış. Arvad da arvadə tamah salar? Bu nə zülmüdür, Allah verib?..

Xəlifə danışıqca sifəti allamır, yanaqları şişib, qalır.

- Xəlifə sağ olsun, Kufə öldən gedir - Kufə bazarının başçısı Yəhya ibn Gavur dilləndi. Şəhərdə bütün ticarət gözündən

(dini-tarixi araşdırma)

batıb, aqlıq evlərə girib. O biri tərəfdən də ətrafınıza, yığılan memurlarınız Allahın, Peyğəmbərin kəlamlarının gücünü bir yana qoyub, qılınca sığınblar. Hər şeyi qılınca görmək olur, Əmir. Kimin qılınca var, birinci bazarın yolunu salır, dilənçidən də rüşvət alır.

- Ya Əmir, bizə deyən görək, Siz İmamın əhli-əyalından nə istəyirsiniz? - verilən sual Xəlifəni lap çəşdirdi.

- Mən - dedi, nə rüşvət alıram, nə də İmamın əhli-əyalına qarşıyam. Allahın və onun Peyğəmbərinin sözlərini həmişə uca tuturam.

Xəlifə hiss etdi ki, məğlub olur, minbərədən enmək istədi. Həm də bayırda ki tufan və külək bütün Kufəni özülündən titrədirdi. Kimsə Xəlifənin qulağına piçildadı ki, Şeyx Qəməri gəlir. Xəlifə dayandı. Şeyx Qəməri gəlsə də məscidin ayasında dayanıb, içəri keçmədi. Diqqətli içəridəki adamları gözündən keçirdi.

- Ya Şeyx-Xəlifə dedi, buyurun içəri. Bəlkə bizi narahət edən məsələlər var. Günahkarları və qatilləri tapmaqda köməyə ehtiyacımız var. Xəlifənin yanaqları titrədi.

- Kufə camaatı qatillərə, cinayətçılara... kömək edə bilməzlər. Xəlifə sağ olsun, - dedi.

- Sizin İmam deyir ki, hakimiyyətin yarısını ver mənə... - Xəlifə dayandı. Ətrafa yənə nəzər saldı. Məndən hakimiyyət istəyir... - dedi.

- Xeyr - yənə Yəhya ibn Gavusun səsinə eşitdi - İmam Həsən Əsgəri Sizin adamlardan ədalət, insaf, zülmə, zülməkarə qarşı dayanmaq, hakimiyyətdən qabaq axlıq, camaat... istəməyi tələb edir. Sizinkilər isə onun çağırışına qoşulmur, ya Əmir. Nədən?.. İmamla bir öləb, dövleti, xalqı idarə etmək olmazmı? Nə üçün İmamı xalqdan, insanlardan ayırırdınız?

- Ya Əmir, - Şeyx Qəməri əlavə elədi - dedi, yəni doğrudan sizin adamlar qatıl və günahkarları tanımır? Hansı səbəbbə Sizin adamlar İmamın qatilindən sonra onun əhli-əyalını Samirradan sürgün etdiniz. Bu kufəliyə başa salın, görüm, dünyanın hansı məmləkətində bizim kimi öz imamlarını, ağıllı başlarını, Allah tərəfindən seçilmişlərini vurub, məhv edirlər. Səbəb?..

Xəlifə tutuldu. Hər şeyi-dedi, dövlətin, xilafətin adına bağlamaq olmaz, bu düzgün deyil.

- Ya Əmir, Sizin adamlar İmam Həsən Əsgərinin qatildən dərhal sonra, onun evinə, əhli-əyalına hücum edib, viran qoydular. Samirra camaatı bir neçə yərə parçalanıb. Hamı İmamın ardınca gedir. Məgər görmürsünüz? Bos, üşyan necə olar? Sizin adamlar İrannın Şeyx Məhəllə ərazisindəki Kilsəyə qədər gediblər. Sonra üz tutublar Bəndər Ənzəliyə... Hər yeri dövrəyə alıblar.

Siz Süleyman Peyğəmbər tərəfindən göndərilən qarışqaların Əmir Mövlud Yəssarin necə yeydiyini eşitmədiniz? Eşitmədiniz ki, Xəlifənin qılıncları İmamın əhli-əyalının bədənlərini doğram-duğam edib? Sizin ömirlərin qılıncları İmamın doğulacağı ikinci övladını ana bətnində ikən ikiye bölüdü. Anası Rum Padşahı olan bir xanıma qılınca sıyardınız?..

- Bazarada camaat danışıq ki, Sizin adamlar Şeyx Məhəllədə marhum İmam Əsgərinin əhli-əyalına hücum etmiş, onun xanıma Rum Padşahının qızı Nərgizi ösir altdıqdan sonra, o qədər əzab və işgəncə veriblər ki, nəticədə xanımın ana bətnində olan ikinci övladı özilib, tikə-tikə olub. - Yəhya ibn Gavusun səsinə təzədən eşitdi.

- Allahu Əkbər!.. Allahu Əkbər!.. - yerdən qalxan bu nidalar Xəlifənin oylədiyi minbəri titrətdi. O, daha oyləşib bilmədi, tələm-tələsik minbərədən enib, məscidə tək etmək üçün məscidin girovcasına doğru addımladı. Bayırda həm külək qopmuşdu, həm selləmə bir yağış yağırdı. Həm də güclü şimşək adamların koləfini kəsmişdi. Xəlifə qorxdı. Məscidin ayasında dayanıb, ətrafa nəzər saldı. Qıldi-

gim namaz haqqı mən bunları bildirdim - dedi.

Amma bərdən-birə göy üzünün tünd qırmızı rəngə və sonra narıncı rəngə boyanması açıq-aydın göründü. Onun ardınca da leysan yağışları güclənib, artdı. İldırım sanki göyü iki hissəyə bölmüşdü. Sonuncu şimşək Kufənin atayındakı Məscidül Qəribin qədim minarəsini ikiye bölüdü. Məscidin minarəsinə od düşmüşdü... Sonra axşama yaxın Samirradan Kufəyə gələn aparlar xəbər gətirdilər ki, Vilayət Hacı Seyid qəbiristanlığında dəfn edilmiş Abbasilər xilafətinin hakimiyyətdə olan son xəlifələrinin qəbirinin altı üstünə çevrilib... Və sonda Kufə məscidindəki minbərədə Həzrəti Əlinin görünməsi və onun ayaları altında İmam Hüseynin, İmam Mehdimin, İmam Həsən Əsgərinin və xanım Nərgizin övladı Sahib-Özzamanın oturarq ağlaması... müsəlman dünyasını lərzəyə saldı...

Amma Xəlifə üçün bütün bunlar əhəmiyyətsiz olmuşdu. Hakimiyyət və taxta çətinliyi onun iliyindəkə işləmişdi. O, İmam Həsən Əsgərinin əhli-əyalının bilinməyənlərdən dəstələrdən ayrılmışdı. Artıq şəhəri belə bir xəbər də bürümüşdü ki, həmin dəstələrdən böyük bir qismi Fərat çayına düşərək boğulub öldən gedib.

Əzablı yollar, dağıl-qayalı keçidlər, tikanlı dönm-döngələr... bir də tanınmışları, bildikləri ərazilər İmam Həsən Əsgərinin əhli-əyalını haldan salmışdı. Aqlıq, yorğunluq və bədənlərinə vurulmuş qılınca və xəncərə yaralarının ağrı və sızılırları ürəkələrinin şirosini çəkməmişdi. Xanım Hökümənin əlindəki qırışların, sayı çoxalmış, sifətinə anlaşılmaz bir solğunluq bürümüşdü... Hiss edirdi ki, xanım Hökümə canından, bədənidən üzülürkdə idi. Amma o hər şeyi, dəbanlarından başlayıb, beynində, ürəyində bənd olan sızılı və ağrıları gizlədirdi. Bəndər Ənzəliyə qar yağdı. İmamın düşmənləri Rəşt hakimi Şəkur Mərifətillə bağlaşmada qeyd edirdilər ki, onlar xilafətin düşmənlərini Bəndər-Ənzəli limanından kenara buraxmayacaq, ələ keçən xilafət düşmənlərini tutub, saxlayacaqlar.

İmamın əhli-əyalı üçün bütün yollar bağlanmışdı. Rəşt ətrafı yaşayış məntəqələrində, tanımayan, bilinməyən qorub yolçuların, qonaq kimi saxlanılması qadağan edilmişdi. Rəşt məscidi də İmam övladlarının üzünə bağlanmışdı.

Yağın qar, çovğun İmamın əhli-əyalının amanını kəsmişdi...

Xanım Hökümə Rəşt məscidindən verilən Azan səsinə dikəldi, qəddini düzəldi. Səs həm tanıdı idi, həm də çox doğma bir səs idi. Azan səsi bərabər balaca, taxta divarları çürüyüb, tökülməkdə olan damın da qapısı döyülürdü. Əs-Səlat dikəldi, damın qapısı ağzında dayandı. Amma cavab gəlmədi. Qapı isə döyülməkdə idi. Sən - xanım Hökümənin səsinə eşitdi - keç dedi, dincəl, hələ səhərə çox var - əlavə elədi. Allah xeyr eləsin, görüm kimdir - qapının yeri işləmiş dəbanını qaldırıb, açdı. Qapıdan xeyli aralı qara bələmni yaşlı bir kişi dayanmışdı.

Sonra səs eşitdi: - Bibi...

Hökümə xanım səsi tanıdı. Bədəninə istilik, gözələrinə işıq gəldi. Daxməyə tərəf baxanda gördü ki, tən ortada nura bələnməmiş birisi oyləşib. Bibi - səs yənə eşidildi. Səhər açılmağı yir-yığı edin. Bu kişinin adı İbrahimdir. Rəst ayasında, çayın üstündə un dəyirmanı var. O gəlib ki, Sizi aparсын. Qalxın. İbrahimə qoşulun. Sizi qoruyan moloklərcə ad olsun ki, Sizə heç bir çətinlik üz verməz...

Damın tən ortasındakı nur selə döndü, xanım Nərgizin, xanım Mariyanın saçlarına siğal çəkib, əridi... qeyb olub, göylərə çöküldü.

- Biz qurtulduq, bibi - Əs-Səlat quş kimi olmuşdu.

(Davamı var)